

Коцан І.Я., Козачук Н.О., Кузнецов І.П., Гошко Л.І.

Стратегії і механізми досягнення високої результативності дивергентного мислення у чоловіків і жінок

Волинський національний університет імені Лесі Українки

natashakozachuk@gmail.com

Однакова ефективність розумової діяльності може досягатися різними мислительними стратегіями. А різні стратегії мають різні мозкові механізми забезпечення. «Чоловіча» стратегія базується на пошуку готових схем в пам'яті і загальній оцінці можливості їх використання для вирішення даної проблеми. Чоловіки довго «шукають» варіант рішення, але швидко вибирають. «Жіночі» стратегії передбачають ретельний аналіз умови задачі. Жінки швидко знаходять декілька варіантів рішення, але довго вибирають найбільш правильний.

Як показали результати наших досліджень, більш інформативними для пояснення механізмів забезпечення високої результативності розумової діяльності у чоловіків і жінок є показники когерентності ЕЕГ. «Чоловіча» стратегія досягнення високого результату реалізується системою впорядкованих кортикальних зв'язків, а «жіноча» – невпорядкованих. Але і чоловіки, і жінки прагнуть оптимізувати систему, яка забезпечує досягнення результату. Для підвищення результативності дивергентного мислення чоловікам необхідне вдосконалення механізмів, орієнтованих на прискорення пошуку готових схем, жінкам – на обмеження відбору варіантів.

Якщо оптимізувати систему (кортикальні механізми) не вдається, то результат розумової діяльності погіршується. Оптимізація «чоловічих» механізмів досягається шляхом посилення взаємодії задньо-асоціативних ділянок кори, а жіночих – лобних. Інколи оптимізація системи може проходити настільки інтенсивно, що переходить у стан протилежної системи. В цьому випадку стратегія залишається тією ж, а механізм переходить на механізм протилежної статі. Тобто «чоловічий» механізм стає неадекватним до «жіночої» стратегії, а «жіночий» механізм – до «чоловічої» стратегії. Саме це пояснює, наприклад, виявлену в нашому дослідженні подібність динаміки ЕЕГ-показників у досліджуваних протилежної статі і протилежних психологічних характеристик.

Загалом нами встановлено, що у формуванні нейрофізіологічного механізму забезпечення високого результату дивергентного мислення фактор статі є більш вагомим, ніж психологічні характеристики досліджуваних. А відповідність типу мислительної стратегії гендерним ознакам робить реалізацію цього механізму мінімально енергозатратною.